

تجارب خارجی و تجارب داخلی منظر شهری

زهرا مومنی *، سمیه امیریان، آرزو جمشیدی

۱- زهرا مومنی، کارشناس ارشد رشته شهرسازی، zahramomne@gmail.com

۲- سمیه امیریان، کارشناسی شهرسازی، somayehamirian71@gmail.com

۳- آرزو جمشیدی، کارشناسی شهرسازی، jamshidiii-@gmail.com

چکیده

منظر شهری جنبه عینی یا قابل ادراک محیط است. ادراک انسان وابسته به تجارب، الگوهای ذهنی، فرهنگ و تاریخ، ویژگی های کالبدی محیط و زمان است. اهمیت جنبه بصری فضای شهری از آن روست که در ادراک فضا نقش مهمی دارد و در نتیجه باعث احساس رضایتمندی و استنباط خاطر شهروندان می شود. محله به عنوان یک جزء اصلی از منظر شهری در مقیاس خرد نمایانگر شخصیت شهر و حامل ارزش های فرهنگی و محیطی یک جامعه محسوب می شود. امروزه بسیاری از نشانه ها و نمادها یا به کلی از بین رفته اند و یا به شدت کمرنگ شده اند. معمولاً طراحی در یک محل بدون توجه به ارزش های کالبدی و فضایی حوزه ی فضای طراحی صورت می گیرد. هدف از نوشتن این مقاله بررسی تجارب داخلی و خارجی مرتبط با منظر شهری می باشد که برای این نوشتار از روش توصیفی-تحلیلی استفاده شده است. سعی شده با بررسی دقیق تجارب، به اهمیت منظر شهری در شهر و شهرسازی پرداخته شود

واژه های کلیدی: منظر شهری، منظر، تجارب داخلی و خارجی

۱- مقدمه

شهرها به لحاظ بستر تاریخی، فرهنگی و سیمای طبیعی و مصنوع خود، دارای هویت و تشخیص منحصر به خود هستند. ارزش های بصری بخش مهمی از کیفیت های محیطی محسوب می شوند که عامل تقویت یا تضعیف تعلق خاطر افراد به محیط زیست خود می گردند. این در حالی است که شهرها به شدت در حال تغییر و تحول هستند. آهنگ تند تغییرات مانع هماهنگی بین ساختمان های مختلف می شود. در گذشته، روند آهسته تغییرات فن آوری و اجتماعی باعث ایجاد نوعی هماهنگی در میان اندام های شهری شده بود، زیرا توانایی و علاقه نسل های جدید برای تغییر کامل اوضاع محدود بود، اما اکنون امکان ساخت و ساز در ابعاد وسیع و با سرعت فراوان میسر است. این نوع ساخت و سازها باعث تغییرات چشمگیری می شود.

مدیریت راهبردی یک پاسخ واضح و روشن به موضوع مدیریت منظر شهری است. (هر چند خالی از ایراد نیست). در غیاب یک مدیریت راهبردی، کلیه ابعاد کیفی سیما و منظر شهری دست خوش تغییرات شده و به تدریج محو می - شوند. به نظر می رسد مجموعه ای از اقدامات هماهنگی در سطوح مختلف کلان تا خرد می بایست صورت گیرد تا بتوان ارتقای سیما و منظر شهری را شاهد بود. اما سیاست های شهرسازی در ایران تا کنون به دلایلی توانایی ایجاد بستر مناسب برای شکل گیری یک منظر شهری با هویت و کیفیت زیبایی شناسانه را نداشته است.

اما آنچه که سهم طراحی شهری از این اقدامات است پراختن به ابعاد کیفی، ماهوی و رویه ای است. با مطرح شدن و اهمیت یافتن نقش طراحی شهری در برنامه ریزی توسعه در سطوح کلان و میانی و لزوم توجه به ابعاد کیفی طراحی شهری و کیفیات زیبایی شناختی در این سطوح، طراحی شهری پا به عرصه مداخله در سطح شهر گذاشته است.